

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 4. marts 2010
Kontor: Civil- og Politiafdelingen
Sagsnr.: 2010-150-1620
Dok.: JEE42847

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 636 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. februar 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Kamal Qureshi (SF).

Lars Barfoed

/

Carsten Kristian Vollmer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 636 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for antallet af domsfældelser og sager imod ”bagmænd”, herunder hvilke straffe der er afgivet og på hvilket grundlag, og vil ministeren i forlængelse heraf foretage en sammenligning af relevant lovgivning i Danmark med de øvrige Skandinaviske lande?”

Svar:

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet sådan, at der sigtes til sager om ”bagmænd” involveret i menneskehandel, jf. herved også det samtidigt stillede spørgsmål nr. 637 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

Justitsministeriet har i øvrigt til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der bl.a. har oplyst følgende:

”1. Efter straffelovens § 262 a, stk. 1, om menneskehandel straffes den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt f.eks. ulovlig tvang, frihedsberøvelse, trusler eller anden utilbørlig fremgangsmåde med henblik på udnyttelse af den pågældende ved bl.a. kønslig usædelighed (herunder prostitution). Er der tale om rekruttering eller transport mv. af en person under 18 år, straffes der efter § 262 a, stk. 2, for menneskehandel, selv om der ikke er anvendt tvang mv.

Straffelovens § 262 a omfatter enhver, der foretager en af de handlinger og – for så vidt angår stk. 1 – anvender et af de tvangsmidler, der er anført i bestemmelsen, med henblik på udnyttelse ved bl.a. kønslig usædelighed, der kan straffes for menneskehandel.

2. Udtrykket ”bagmænd” indgår ikke i straffelovens bestemmelse om menneskehandel, og der findes derfor heller ikke en særlige opgørelse over antallet af sager mod bagmænd.

Mere generelt kan det oplyses, at der i 2009 blev afsagt 10 domme, hvor der blev domfældt for overtrædelse af straffelovens § 262 a. I 2008 blev der afsagt 7 domme for overtrædelse af bestemmelsen.

Rigsadvokaturen har i maj 2008 offentliggjort en oversigt over domspraksis i sager om overtrædelse af straffelovens § 262 a. Oversigten, der senest er opdateret november 2009, indeholder en (ikke-udtømmende) gennemgang af domme om menneskehandel afsagt efter indførelse af § 262 a i 2002.

3. Som eksempel på en sag, hvor der er domfældt for menneskehandel, kan nævnes Vestre Landsrets dom af 1. juli 2009. I denne sag blev to tiltalte fundet skyldige i menneskehandel efter straffelovens § 262 a, stk. 1, jf. til dels stk. 2, ved at have rekrutteret to kvinder på henholdsvis 17 og 20 år fra Slovakiet med det formål at udnytte dem ved prostitution i Danmark. Efter rekrutteringen transporterede de tiltalte kvinderne til Danmark og husede dem i de tiltaltes egen lejlighed. De tiltalte havde endvidere indrykket sexannoncer i nogle aviser, ligesom de passede telefon i ”forretningen” og fastsatte priserne for de seksuelle ydelser. Kvinderne blev kørt til og fra kunderne af de tiltalte, der holdt kvinderne under opsyn, mens de bedrev prostitution, ligesom det var de tiltalte, der modtog betaling fra kunderne uden afregning til kvinderne.

Byretten fastsatte straffen til fængsel i 2 år og 6 måneder for begge de tiltalte. Endvidere blev den ene tiltalte (israelsk statsborger) udvist for bestandig, selv om han var ustraffet og havde haft lovligt ophold i Danmark i over 17 år og havde to herboende mindreårige børn.

Landsretten forhøjede straffen for begge de tiltalte til fængsel i 3 år under henvisning til bl.a. karakteren af forholdene, der blev begået af de tiltalte i forening, og hvor de tiltalte tvang kvinderne til at bo hos sig og arbejde som prostituerede. I den forbindelse lagde landsretten vægt på, at de tiltalte kørte kvinderne til og fra kunderne og holdt dem under opsyn, mens de bedrev prostitution, og at forholdene for de to kvinder strakte sig over henholdsvis 3½ måned og 2 måneder. Herudover lagde landsretten vægt på kvindernes alder på tidspunktet for rekrutteringen og de tiltaltes kyniske anvendelse af en kombination af omsorg og autoritet over for de to kvinder, der var i en særlig sårbar situation, da de ikke kunne tale dansk og havde meget begrænsede midler til rådighed – også mens de opholdt sig hos de tiltalte. Endelig lagde landsretten vægt på, at ingen af de tiltalte havde haft en sådan underordnet rolle, da de begik kriminaliteten, at det i sig selv kunne begrunde en lavere straf. Landsretten stadfæstede udvisningen af den ene tiltalte.”

Rigsadvokatens praksisoversigt vedlægges til orientering.

For så vidt angår retstilstanden i Norge og Sverige kan det oplyses, at den norske straffelov i § 224 og den svenske straffelov (brottsbalken) i kapitel 4, § 1 a, indeholder bestemmelser om menneskehandel, der i vidt omfang svarer til straffelovens § 262 a. Dette skal ses i lyset af, at både de danske regler og de norske og svenske regler bl.a. bygger på FN's protokol om bekæmpelse af menneskehandel (den såkaldte Palermo-protokol).

Den norske bestemmelse om menneskehandel har følgende ordlyd:

”§ 224. Den som ved vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd utnytter en person til

- a) prostitusjon eller andre seksuelle formål,
- b) tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tiggning,
- c) krigstjeneste i fremmed land eller
- d) fjerning av vedkommendes organer,

eller som forleder en person til å la seg bruke til slike formål, straffes for menneskehandel med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som

- a) legger forholdene til rette for slik utnyttelse eller forledelse som nevnt i første ledd ved å anskaffe, transportere eller motta personen,
- b) på annen måte medvirker til utnyttelsen eller forledelsen, eller
- c) gir betaling eller annen fordel for å få samtykke til utnyttelsen fra en person som har myndighet over den fornærmede, eller som mottar slik betaling eller annen fordel.

Den som begår en handling som nevnt i første eller annet ledd mot en person som er under 18 år, straffes uavhengig av om vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd er anvendt. Villfarelse om alder utelukker ikke straffskyld, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

Grov menneskehandel straffes med fengsel inntil 10 år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på om den som ble utsatt for handlingen, var under 18 år, om det ble brukt grov vold eller tvang eller om handlingen ga betydelig utbytte. Villfarelse om alder er uten betydning, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.”

De svenske bestemmelser om menneskehandel har følgende ordlyd:

”4 kap. Om brott mot frihet och frid

1 § Den som bemäktigar sig och för bort eller spärrar in ett barn eller någon annan med uppsåt att skada honom eller henne till liv eller hälsa eller att tvinga honom eller henne till tjänst eller att öva utpressning, döms för människorov till fängelse på viss tid, lägst fyra och högst arton år, eller på livstid.

Är brottet mindre grovt, döms till fängelse i högst sex år.

1 a § Den som, i annat fall än som avses i 1 §, med användande av olaga tvång eller vilseledande, med utnyttjande av någons utsatta belägenhet eller med något annat sådant otillbörligt medel rekryterar, transporterar, inhyser, tar emot eller vidtar någon annan sådan åtgärd med en person, och därigenom tar kontroll över personen, i syfte att personen skall

1. utsättas för brott enligt 6 kap. 1, 2, 3, 4, 5 eller 6 §, utnyttjas för tillfälliga sexuella förbindelser eller på annat sätt utnyttjas för sexuella ändamål,
2. utnyttjas i krigstjänst eller tvångsarbete eller annat sådant tvångstillstånd,
3. utnyttjas för avlägsnande av organ, eller
4. på annat sätt utnyttjas i en situation som innebär nödläge för den utsatte, döms för människohandel till fängelse i lägst två och högst tio år.

Detsamma gäller den som i sådant syfte som anges i första stycket

1. till annan för över kontrollen över en person, eller
2. från annan tar emot kontrollen över en person.

Den som begår en gärning som avses i första stycket mot en person som inte har fyllt arton år skall dömas för människohandel även om inte något sådant otillbörligt medel som anges där har använts.

Är ett brott som avses i första–tredje styckena mindre grovt, döms till fängelse i högst fyra år.”